

Místně zakotvené učení, questing

Ing. Lenka Skoupá

Místně zakotvené učení

Je u nás novinkou, vzniklo na konci minulého desetiletí.

- Jde o reakci na současné trendy ve vzdělávání, které akcentuje objem výuky mnohdy na úkor kvality. Významná je rovněž vysoká míra jednotnosti výuky (unifikované znalosti bez akcentace na místo, kde žijeme)
- Význam hraje rovněž celospolečenský vývoj (globalizace a vykořenění lidí)

Místně zakotvené učení využívá a buduje silný vztah k místu, kde lidé žijí, s cílem posílit jejich ekologickou a kulturní gramotnost.

Charakteristika MZU

Jedná se o učení vázané na místo se zdůrazněním vazby na ekologická, sociální a ekonomická témata. Jako centrum výuky využívá aktuální místní témata.

- pohybuje se na pomezí environmentální výchovy, ochrany životního prostředí a komunitního rozvoje.
- využívá aspekty místního prostředí (přírodních, kulturních, historických a sociopolitických souvislostí) jako jednotícího prvku pro výuku.
- jedná se o vzdělávání pro udržitelný rozvoj, je propojením regionální, terénní i projektové výuky.
- vzdělávání propojuje s děním ve vlastní obci.

Hlavní předpoklady MZU

- Motivace k péči o přírodu, krajinu a obec vychází ze vztahu k místu, které je naším domovem a k lidem, kteří zde žijí.
- Lidé se nejraději zapojují do toho, co sami vymysleli, na čem mají možnost participovat, mají dostatek relevantních informací a týká se to přímo jejich života.

Cíle a přínosy MZU

Hlavním cílem místně zakotveného učení je posilovat vztah žáků k místu, kde žijí a zároveň je vybavit takovými znalostmi, zkušenostmi a dovednostmi, které vedou k aktivnímu občanství.

Místně zakotvené učení pomáhá žákům, aby se naučili pečovat o svět na základě poznání místa, kde sami žijí a vlastní aktivitou ve svých obcích.

MZU:

- posiluje vazbu žáků k místu
- vytváří živá a činná partnerství mezi školami a obcemi
- zlepšuje studijní výsledky žáků
- posiluje environmentální, sociální a ekonomickou vitalitu

Jaké kompetence místně zakotvené učení rozvíjí?

- kompetence řešení problémů (děti se nezamýšlejí pouze nad tím, co se jim líbí či nelíbí v jejich městě, ale navrhnou reálná řešení) – nejvýznamnější dopad
- kompetence komunikativní (diskutují mezi sebou navzájem, aby došli k řešení)
- kompetence k učení (vyhledávají si materiály, zdroje dat a uvádějí poznatky do praxe), kompetence občanská (celé místně - zakotvené učení je postaveno na vazbách k místu)
- kompetence pracovní i sociální a interpersonální

Dobré příklady – aneb jde to...

Využití principů MZU při výuce zeměpisu v rámci projektu „Poznej své město jinak – Žďár nad Sázavou“

- Projekt určený pro žáky 2. stupně ZŠ, celkem 6 pracovních listů + simulační hra. Nejvíce žáky zaujalo reálné plánování rekonstrukce hotelu Bílý lev a simulační hra (vyjednávání s úřady atd.)

ZŠ Zbiroh

- Využití školní zahrady pro pěstování na bylinkové spirále, sklizeň bylin, sušení, prodej na školní akci

Zapojili se žáci od 4. třídy výš v rámci předmětů pracovní činnosti, výtvarná výchova, český jazyk, informatika, přírodověda. Výstupy mimo jiné v místní knihovně (letáky na akci atd.)

Questing – jeden z nástrojů místně zakotveného učení

- Naše cesty za pokladem, se šipkami a úkoly cestou jsou obdobou questů
- Původ questingu sahá do 150 let staré hry letterboxing, která byla populární v oblasti Dartmoor v Anglii.
- Prochází pozvolným vývojem a postupně se dostal do celého světa.

Co je to questing ?

- Questing (v češtině hledačka) je vlastně cesta za pokladem
- Cílem cesty ale není poklad jako takový, ale vlastní cesta.
- Využívá poetické nápovědy, ručně kreslené mapy nebo obrázky – ty pak vedou hledače celou trasou.
- Quest vypráví příběh – příběh místa, příběh osoby nebo určitého jevu, který se v daném místě vyskytuje.
- Na konci hledačky je poklad – většinou krabice s potřebami na kreslení, deník, vybavení na přírodovědné zkoumání nebo tištěné materiály, které hledačům ještě více přiblíží místo, kterým šli.

Kde se inspirovat ?

- Projděte si nějaký quest, je to nejlepší inspirace

Další tipy

- <http://www.questing.cz/>
- kniha Questing – Tvoříme hledačky pro lidi s lidmi, D. Clark, S. Glazer (překlad B. Hušková, doplněno texty J. Hušek, J. Hušek, K. Kočí)

PAMATUJTE

Hledačky jsou tvořeny místními lidmi či organizacemi pro radost a zábavu, pro potěšení jich samých i návštěvníků místa! Hledačky jsou nekomerční, neplatí se za ně a nejsou tvořeny za účelem zisku.

Jak začít?

- Studujte místo, kde žijete, působíte, jeho zajímavosti, krásná místa (mapy, kroniky, místní znalci a další zdroje) – můžete kromě žáků zapojit další osoby z lokality
- Společně v týmu určete téma hledačky – bude ústředním motivem (historické nebo přírodní zajímavosti, významné osoby, poslání aj.)
- Vytipujte si vhodnou trasu, projděte si ji, foťte, zapisujte si zajímavosti, hezká místa
- Určete si jednotlivá zastavení na cestě
- Pokud budete mít tajenku, domluvte se, co to bude i jakým způsobem se k ní hledači budou dostávat
- Vymyslete hezký název hledačky
- Zadejte v týmu úkoly – poetické texty k jednotlivým zastavením, kresby aj.

Co dál?

- Sedněte si společně následně znovu nad mapu, přečtěte si všechny básničky – nápovědy a vyluštěte si tajenku
- Dotahujte – projděte si ještě jednou trasu s textem v ruce, opravujte text, upravujte kreslenou mapu, doplňujte obrázky
- Uložte na vhodné místo poklad (většinou krabice s potřebami na kreslení, deník, vybavení na přírodovědné zkoumání nebo tištěné materiály, které hledačům ještě více přiblíží místo, kterým šli)
- Dokončete hledačku – název, texty, mapy, obrázky a domluvte se s někým nezávislým, aby hledačku prošel a upozornil vás na nejasnosti nebo nepřesnosti. Pak můžete drobnosti ještě doladit.
- Publikujte, propagujte vytvořenou hledačku a společně ji oslavte.

Co by mělo být v hledačce uvedeno?

- Název hledačky
- Obtížnost hledačky
- Délka hledačky
- Vhodné roční období pro projití trasy
- Doporučené vybavení na cestu
- Začátek hledačky a případně (tam kde je potřeba) otevírací dobu
- Upozornění pro hledače
- Kdo trasu dával dohromady a kdo se o quest stará (kde lze případně nahlásit problém)

Co k tvorbě hledačky potřebujete?

- Znalost místa
- Čas pro společnou práci
- Hlavní myšlenku hledačky
- Průvodce (není podmínkou, ale je vhodný – např. pohádková postava, zvíře, květina aj.)
- Tajenku
- Smysl pro detail
- Trpělivost a inspiraci
- Testovače hledačky

Chcete to zkusit? Pust'te se do toho!

- Jde o propojení projektového a místně zakotveného učení
- Děti to bude bavit a hodně se toho naučí
- Škola může navázat užší spolupráci s dalšími subjekty (MÚ, kronikář, muzeum, knihovna atd.)
- Questing a vámi vytvořenou hledačku můžete prezentovat nejen místně, ale i na webu <http://www.questing.cz/>
- Můžete do školního dění nenápadně „vtáhnout“ rodiče –
– mnozí by se mohli podílet na přípravě questu, všichni určitě rádi projdou trasu, kterou jim děti připravily.

Mnoho štěstí

Místně zakotvené učení propojuje školu a obec, maže hranici mezi výukou a reálným životem. Obec je při něm učebnou a škola vysoce ceněnou institucí, která přispívá k vitalitě života obce.

Žáci nezískávají pouze nové znalosti a dovednosti, ale přinášejí praktický přínos pro obec.

DĚKUJI ZA POZORNOST

